

Marg is Gram

Wat zou zo'n docent in het weekend doen? Psychologiedocente **Marg van Eenbergen** is frontvrouw van haar eigen band: **Gram**. Maar haar docentenbestaan is haar ook veel waard. 'Zo'n baan doet het goed bij je oma, hoor.' tekst Luuk Heezen / foto's Daniël Bosschieter

Maandagmiddag, kwart voor een. Plukjes studenten schuifelen het gebouw van de Doopsgezinde Kerk aan de Singel in, op weg naar hun college. In de stroom loopt een roodharig meisje, met hoog gehakte laarsjes, een strakke rode broek en zwart-wit gestreept t-shirt, een sjaaltje om haar nek geknoopt. Op het eerste gezicht is er niets wat docente Marg van Eenbergen (39) onderscheidt van de eerstejaars die ze het vak inleiding in de psychologie geeft, of het moet de energieke tred zijn waarmee ze binnenkomt. Opgewekt stapt ze de grote uit hout opgetrokken kerkzaal binnen. 'Eigenlijk is dit is een rare plek voor een college, in zo'n kerk. Hallelujah!' galmt Van Eenbergen de ruimte in. De komende anderhalf uur predikt ze hier het evangelie van de psychologie. Het houten kerkgebouw brengt die andere Amsterdamse kerk in gedachten: poptempel Paradiso. Want Marg van Eenbergen heeft meerdere rollen in haar repertoire: naast docente Marg is ze zangeres Gram, frontvrouw van de gelijknamige Amsterdamse band.

En dat wordt direct duidelijk. Wanneer alle studenten een plekje hebben gevonden in de

kerkbanken, weet ze dat er een publiek bespeeld moet worden. Met het licht van de beamer in haar gezicht loodst Van Eenbergen haar studenten in volgende drie kwartier als een ware performer door de stof heen. Het potentieel saaie onderwerp – verschillende vormen van operationele conditionering – wordt op een frisse manier uitgelegd. Om te illustreren hoe een reflex van het lichaam werkt, laat ze een meisje op de eerste rij genadeloos schrikken door plotseling van dichtbij in haar gezicht te

'Bij rock-'n-roll gaat het er juist om dat je geen regels hebt'

schreeuwen. Nauwelijks van de schrik bekomen, krijgt de studente nog eens de volle lading, ditmaal om aan te tonen dat het lichaam ook een tweede keer niet anders kan dan automatisch terugdeinzen. Met zichtbaar plezier: 'Daar kun je je dus nauwelijks voor *preparen!*' Ook haar voorbeelden getuigen van een jonge geest. Waarom bijvoorbeeld het voorbereidings-

ritueel van een junk die zijn arm afknelt voor er een spuit heroïne in te plaatsen vergelijkbaar is met het rinkelende belletje in het bekende experiment van onderzoeker Ivan Pavlov dat ervoor zorgde dat honden gingen kwijlen, omdat ze vermoedden dat het een lekker maaltje aankondigde. Af en toe checkt ze even of haar publiek nog volgt: 'Zijn jullie er nog bij?'

Dat Van Eenbergen gemakkelijk met haar joviale houding wegkomt, blijkt als in de pauze het toegeschreeuwde meisje haar docente juist prijst om de originele manier waarop ze de theorie met de praktijk verbindt. 'Ik vind het heel knap dat ze zoiets verzint, daarmee maakt ze de stof levendig.'

ROCK-'N-ROLLVERWARRING

Ook een ander groepje kan zich wel identificeren met de vlotte roodharige. Een enthousiaste jongen heeft in het weekend voor het college via Facebook achterhaald dat docente Van Eenbergen ook zangeres Gram is, en dat nieuws gaat als een lopend vuurtje rond. 'Echt vet dat ze een band heeft!' Spontaan besluit het hele groepje naar Paradiso af te reizen om hun docente in actie te zien. Daar schrikt Marg toch wel van,

als ik haar na college spreek. 'Het kan een soort rolverwarring opleveren. Kijk, in college ben ik af en toe streng en moeten studenten hun kop houden, maar bij rock-'n-roll gaat het er juist om dat je geen regels hebt. Op het podium wil je een soort chaos, waarin het publiek meedoet. Ik wil interactie. Aan de andere kant: dat wil ik in mijn colleges ook. Ik haat het als studenten in college alleen maar achteroverleunen.'

Zelf had Marg tijdens haar studie geen tijd om achterover te leunen. In 1999 studeerde ze af aan de UvA, in zowel methodenleer als psychometrie. Maar die studies waren maar bijzaak, vertelt ze. 'Ik wilde altijd al muzikant te worden, en het leek me wel goed om voor die tijd nog even mijn hersens te stretchen. Studeren is heel relaxed, dat doe je maar een paar uur per dag. Je krijgt een ov-jaarkaart en geld van de overheid, en de rest besteed je aan muziek.' Vanaf 1996 was Marg frontvrouw van de Amsterdamse studentenband Seedling, die in Nederland en ook in Engeland succes had. 'Als er eens een paar maanden geen college was, dan gingen we hop, dat busje in en toeren.' Na acht jaar zijn de bandleiden op elkaar uitgekeken, en in 2004 gooien ze de handdoek in de ring.

Marg raast vrijwel onmiddellijk door in een electro-duo genaamd About. Ondertussen krijgt ze steeds opnieuw een tijdelijk contract aan de UvA, bij de opleiding die nu algemene sociale wetenschappen heet. Vanaf 2007 mag ze zelf hoorcollege gaan geven. 'Stond ik ineens voor een grote zaal, met tweehonderd studenten. Zo'n baan doet het goed bij je oma, hoor.'

ALLE ELLENDE TEGELIJK

Ondertussen neemt ze ook nog even het soloalbum *Four-Letter Word* op. Maar haar dubbellevens begint haar op te breken. 'De verschijning van het album markeerde in meerdere opzichten een moeilijke periode voor mij. Dit was mijn eerste soloalbum, waar ik ook nog eens zelf alle productie voor deed. Hoewel ik in het voorprogramma van Voicst meetoerde, was het

succes bij lange na niet zo groot als met Seedling. Dat kwam hard aan. Ik ging aan mezelf twijfelen. Bovendien beviel optreden in mijn eentje met een laptopje me niet. Ik hou enorm van de interactie met andere bandleiden.' En zoals de wet van Murphy voorschrijft, komt dan alle ellende tegelijk. 'Ik had al mijn geld in de productie van die soloplaat gestoken, mijn relatie ging uit, waardoor ik mijn huis zou verliezen en tot overmaat van ramp was ik constant ziek. De bedrijfsarts van de UvA zei: "Je hebt een burn-out." Huh, dacht ik, ik werk

'Als er een paar maanden geen college was, gingen we dat busje in en toeren'

toch maar twee dagen in de week? Maar hij zei terecht: "Je hebt twee banen, je bent docent en fulltime muzikant."

Een korte periode van rust brak aan. Van Eenbergen herpakte zich tijdens een paar weken afzondering in een Zweeds bos. Ver weg van haar drukke Nederlandse leven begon de creativiteit weer te borrelen, en schreef ze de nummers die samen het binnenkort verschijnende album *Play Me* vormen. Terug in Amsterdam zocht ze bandleiden bij elkaar, en benaderde ze Simon Akkermans van C-Mon & Kypski om de plaat te produceren. Die samenwerking mondde weer uit in andere samenwerkingen, met als resultaat dat naast Gram op het album ook Kytteman, Lucky Fonz III en zelfs het Metropole Orkest te horen zijn.

Op papier lijkt weer een immens drukke periode te zijn aangebroken, maar inmiddels heeft Marg haar leven in balans gebracht. 'Als je twee dingen doet die je leuk vindt, dan voeden die elkaar. Soms vlucht ik na een college in de muziek, en soms kan ik uit de muziek vluchten door me op de wetenschap te storten. Het grappige is dat een college voor vijftienentig

procent uit inhoud bestaat en voor vijf procent uit entertainment, terwijl op het podium die verhoudingen precies andersom zijn. In de collegezaal ligt die inhoud natuurlijk voor het grootste deel vast, maar je kunt wel op bepaalde dingen nadruk leggen. Ik begeleidde bijvoorbeeld een tijdje een les statistiek, en daarvan is het bekend dat meisjes minder presteren dan jongens. Dan denk ik bij mezelf: ik ben verdomme zelf een meisje en ik ben in methodologie afgestudeerd! Dus ik zei tegen die studenten: "Geen gefuck, in deze klas presteert iedereen even goed." Die boodschap is ook de basis voor het liedje "I am Clyde", dat op mijn nieuwe album staat. Eigenlijk heb ik twee uitlaatkleppen, hoe te gek is dat?'

In het grensgebied van muziek en wetenschap, waar Marg zich bevindt, zijn interessante dingen waar te nemen. Op bandsite gramgramgram.com schrijft ze daarover wekelijks de blog Pop Psychology, waarin ze typische muzikantenverschijnselen verklaart aan de hand van psychologische inzichten. Waarom muzikanten massaal vreemdgaan als ze op tournee zijn bijvoorbeeld (in groepen met sterke onderlinge banden zijn mensen snel geneigd zich de groepsideeën eigen te maken), of waar podiumangst vandaan komt (een geblokkeerd lange-termijngeheugen). En dat ze met dank aan haar colleges toch steeds weer moet constateren dat de mens gedreven wordt door de basisprincipes van seks en agressie. Een weinig verheffend idee, maar het leverde in ieder geval het liedje 'So Animal' op (*'Aren't we all minor players, under signs that say "just friends?"*'). Zo put Marg van Eenbergen inspiratie uit de twee werelden waarin ze leeft. En of ze nou haar rol op een poppodium of in de collegezaal speelt, ze speelt hem met verve. ■■■

Marg presenteert met Gram op 7 oktober het album *Play Me* in Paradiso. Zie gramgramgram.com voor Marg's blogs en de muziek van Gram.

Handwritten notes on a white sheet of paper, possibly a setlist or recording schedule, pinned to the wall.